

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO

se nahaja v Trstu ulica Boschetto, 5
Telefon 1570.

UPRAVNIŠTVO

Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

ooo Rokopisi se ne vračajo. ooo

Naročnina:

za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Šesti avstrijski strokovni kongres.

(Dalje.)

V torek je podal sodr. Hueber obširno poročilo o sporu s češkimi separatističnimi organizacijami in je svojo nalogo izvrstno rešil. Spominjal se je v svojem poročilu trnjeve poti razvoja strokovnih organizacij od prvega početka pionirskih izobraževalnih društev pa do na vrhuncu časa stoječih, centralističnih strokovnih zvez. Dejal je, da se je že na I. strokovnem kongresu leta 1893. pojavilo stremljenje odtrgati češke delavce od skupnosti avstrijskega organiziranega proletarijata, vendar se to ni posrečilo, ker je velika večina tedanjih delegatov že tedaj spoznala, da se delavstvo ne sme cepiti, če naj uspešno nastopa napram mednarodno-organiziranemu kapitalu. Na kongresu leta 1893. se je vilo provizorično komisijo, kateri se je naložilo, da izpopolni organizacije. To delo ni bilo lahko, ker so v prvi vrsti po separatizmu stremeči Čehi delo otežkočali in ker drugič ni bilo ne denarja pa tudi ne potrebnih agitatoričnih moči na razpolago. Pred vsem je bilo toraj treba prisiliti one organizacije, ki so naznanile svoj pristop h komisiji, da so tudi opravljale svoje dolžnosti napram njej. Na ta način pridobljena sredstva so se uporabila v to, da so se prirejali po državi shodi in pričel se je boj z izobraževalnimi društvi, kateri je bil posebno radi tega tako težaven, ker so se naši političarji bali, da z odstranitvijo izobraževalnih društev propade tudi stranka. Strokovna komisija je pa stala na stališču: »Čim širši krog organizacij, tem več bojnikov za stranko«. In da je bilo to stališče pravo, vidimo danes prav jasno, kajti podlaga naše današnje moči v stranki in strokovni organizaciji je energično delo tedanjih časov. Prišlo je leto 1894. in to je bilo jako viharo, kajti splošno se je govorilo o generalni stavki. Bilo je pa važno tudi radi tega ker se je to leto v Brnu konstituirala češka stranka in dala s tem povod za poznejšo delitev politične organizacije. Leta 1896 je zboroval češki strankarski zbor v Budjejevicah in nekoliko kasneje II. avstrijski strokovni kongres. Takrat so bile razmere že precej napete in treba je bilo previdnosti. Poiskalo se je toraj vezi s Čehi in takratni zastopnik češkega delavstva sodr. Josip Nemec, brat sedanjega separatista in drž. posl. Antona Nemeca, se je trudil te vezi vzdržati, ker je že takrat poznal nevarnost cepljenja in nekoč tudi dejal: »Odkar se je konstituirala češka stranka, moramo biti previdni, če hočemo v Pragi razširiti organizacijo in obdržati vezi z Dunajem. Čuti se že, da ne bo lahko vstrajati v zvezi z Dunajem. Vsekakor pa bom v Pragi vse pripravil«.

Na češkem strankarskem zboru leta 1896. je bil stavljen predlog, naj se odloči češka strokovna komisija od skupne in

predlog je bil z 19 proti 13 glasovi odklonjen. Videlo se je pa že tedaj, da nekateri žele cepitev, čeprav je večina izrazila, da smatra skupnost neobhodno potrebni. Takrat je dejal zastopnik manjšine sodrug Anton Nemec: »Čeprav je ta strankarski zbor predlog odklonil, bo vendar prihodnji strankarski zbor moral skleniti separatistično strokovno organizacijo«. Iz tega je toraj razvidno, da je bilo že pred 14. leti stremljenje po separatizmu precej močno. Med tem se je strokovna organizacija vedno bolj razvijala in delavstvo je postalo v Avstriji faktor, s katerim mora vlada in javnost računati. Češki separatisti pa tudi niso spali in ker so se preveč ozirali na nacionalistično politiko meščanskih šovinistov, je postajalo njih stališče vedno težavnejše. Mesto pa, da bi okrenili z nena ravne poti na katero so zašli in iskali opore v vrstah mednarodnega proletarijata, so pa napravili še drug škodljiv korak ter proklamirali, poleg politične organizacije tudi v strokovnih in gospodarskih organizacijah separatizem.

Seveda so s tem nastale komplikacije, ki so bile za nadaljni obstoj centralističnih organizacij velepomembne, spravile so pa tudi češke separatiste v tako zagato iz katere se sami nikakor ne morejo rešiti. Pred očiti si je namreč treba, da se pri velevažnem vprašanju ne gre za par sto ljudi, katere se je z vsakovrstnimi obljubami spravilo iz skupnosti in katere morda ne bi bilo težko privedi nazaj v one vrste, katere so pred kratkim zapustili. Gre se pa v resnici za mase, s katerimi ni tako lahko manevrirati in katere bi se gotovo razgubile, če bi se enostavno reklo, da se vrnejo na prejšnja mesta. To težkočo je vpoštevala strokovna komisija, ker se ji vendar ni šlo za obsodbo čeških separatistov, pač pa za prepotrben sporazum, potem katerega naj bi se kasneje našlo primernih potov v poravnavo nastalih diferenc. Da je bilo to težko, je gotovo dejstvo, ki se je pokazalo v debati sami, kjer se je lahko čitalo vsakemu govorniku raz oči, da smatra zadevo velevažni in pereči. Višek razburjenosti je pa dosegla debata, ko je sodr. Hueber prečital resolucijo strokovne komisije in ki se je glasila:

»Šesti redni kongres avstrijskih strokovnih organizacij pozdravlja sklep mednarodnega socijalističnega kongresa v Kodanju, ki poudarja potrebe enotnih strokovnih organizacij v vseh državah.

Smer zastopnikov socijalne demokracije celega sveta ne izhaja le iz teoretičnega poznanja, temveč je posledica praktičnih izkušenj zadobljenih v bojih, ki jih bje proletarijat za večji kos kruha in kulture v vseh državah — posebno pa še v Avstriji. S tem sklepom se prizna, da organizatorična oblika strokovnih organizacij ni prazen okvir, temveč bistvena in temeljna vsebina; ona osredotočuje sredstva in moči, ki služijo bojujočemu proletarijatu v dosego zmag lažje

kakor z razdeljenim korakanjem in skupnim udarcem. V času, ko narašča moč mednarodno-organiziranega podjetništva vele-srednje in male industrije, bi bilo osodopolno početje, če bi avstrijske strokovne organizacije zgubile enotno vodstvo boja organiziranega delavstva in to tako pri napadih kakor pri odbitjih. To pa tembolj, če bi bile temu vzrok narodnostne zmede in bi one kršile enoto.

O tem prepričan sklepa kongres, da vstraja na temeljnih pogojih enotno organiziranega vodstva v strokovnih bojih vseh vrst, kakor tudi v enotni upravi gmočnih sredstev, ki so namenjena za te boje.

Kongres odobrava, da je državna komisija v smislu kodanjskega sklepa pridobila nasvetu skupne eksekutivne avstrijske socijalne demonstracije, da odposlje odposlance v pravno komisijo.

Državno komisijo je pri tem sklepu vodila misel, da ima napram internacionalni dolžnost pred strokovnim kongresom to storiti in da ima vpoštevati potrebo sedanjega položaja. Drugače presoja praška komisija važnost sestanka pravne komisije, ker bo odposlala svoje odposlance še le po češko-slovanskem kongresu. Odlaganje termina za neobvezni dogovor o načelnih spornih vprašanjih, ki so za kongres centralnih zvez, kakor za kongres češko-slovanskih organizacij velevažnega pomena, kaže, da med separatisti ni pričakovati odmeva za mir. Neutemeljena izključitev dobrih in v službi delavstva osivelih sodrugov, brezobzirna in neodgovorna pisava v češkem strankinem časopisju na Češkem in Moravskem izključuje skoro popolnoma upanje na trajni mir. Z ozirom na kodanjski sklep pa vendar pooblašča strokovni kongres državno strokovno komisijo, da se poda v razprave, če bi praška strokovna komisija predložila primerne predloge za razpravo.

Če bi te razprave ne imele za strokovne potrebe dovoljnih uspehov, bi se centralnim zvezam vsilil boj za njih enoto. Akoravno bi nas ta boj bolel, bi ga vendar morali žalibog v Avstriji izvojevati. Kongres toraj apelira na delavce vseh narodnosti, da vstrajajo pri enotni centralistični organizaciji, kajti samo ona nam jamči zmago v boju proti mogočnemu kapitalu sedanosti in bodočnosti. Živela mednarodna organizacija zavednega proletarijata v Avstriji!

(Konec prihodnjic.)

Zakaj niso francoski železničarji gmotno zmagali?

Pisali smo že v zadnji številki našega glasila, da je poznavalcu razmer takoj jasno, da francoski železničarji od stavke ne bodo imeli posebnih uspehov v gmotnem oziru. Stavka je končana in sedaj se šele pojav.

ljajo vzroki nesrečnega konca, ki je tudi za nas poučljiv.

Da pa prav pojмимо tamošnje razmere, je treba, da si nekoliko bliže ogledamo splošno gibanje francoskih železničarjev.

Pred poldrugim letom je sklenil kongres železničarjev vstopiti v splošno mezdno gibanje. Po ponesrečenih stavkah leta 1891. in 1898. je bila opreznost potrebna. Zveza je imela takrat 50.000 članov, poleg nje sta bili pa še dve zvezi z 25.000 člani. Neorganiziranih je bilo 225.000 železničarjev, toraj ogromna večina vseh uslužbencev.

Pričelo se je toraj pred vsem z agitacijo, da se spravi čim več železničarjev v organizacijo. To delo je bilo jako težavno vsled tega, ker so si nasprotovali revolucionarji in reformisti. Posledica teh nasprotij je bila, da je letos pomladi odložil svoje mesto večletni in izkušeni, poleg tega pa previdni tajnik zveze, Guerard.

Z njegovim odstopom je nastal navidezno mir in organizacija se je izpopolnila v toliko, da se ji je pridružila tudi zveza strojevodij in kurjačev, ki je do takrat hodila svoja lastna pota. Neutrudljiva agitacija ni ostala brezuspešna. Pred stavko sta imeli obe zvezi približno 115.000 članov brez onih uslužbencev, ki so organizirani v zvezi malih železnic. Prispevki, ki so jih ti člani vplačevali so bili seveda prenizki, ker so vplačevali le 80 vinarjev četrtletno in od teh so oddajali 36 vinarjev osrednji blagajni. Bojevena sredstva so bila toraj jako minimalna in zveza je imela komaj 80.000 frankov na razpolago.

Meseca maja letošnjega leta se je napravil prvi korak v dosegu boljših mezdnih razmer. Pisalo se je železniškim ravnateljstvom in naprosilo se jih je za sestanek, da se predlože mezdne zahteve. Ob enem se je prosilo ministerskega predsednika, da prevzame predsedstvo pri teh razpravah. Odgovor je bil nepovoljen in vkljub temu se je prošnja še dvakrat ponovilo; železniške uprave pa niti odgovorile niso. Čimbolj je pa napredovala agitacija, tembolj so se množila preganjanja uslužbencev. Kazni, premeščanja, odpusti iz službe so bile na dnevnem redu in v organizaciji delujoči železničarji so mogli biti vsak čas na vse pripravljeni. Najbrezobzirnejše sta napram njim postopali severna in državna zapadna železnica. To je imelo posledico, da je spomladi na južni železnici izbruhnila stavka, katera je ponesrečila kakor smo svoječasnoročali. Poleti je izbruhnila na severni železnici druga stavka in ravno tako na državni zapadni železnici. Osrednjemu vodstvu se je pa posrečilo ustaviti le tri stavke brez posebnih žrtev, vzlic temu pa so nastali no-

tranji spori, ker so hoteli revolucionarni elementi stavko izrabljati v svoje namene.

Končno se je vendar doseglo sporazumje na ta način, da se je stavko odgodilo za poznejši čas in v prvi vrsti skušalo doseči zboljšanje potom mirnih razprav. Odposlalo se je deputacijo k ministerskemu predsedniku, ki je z njim dogovorila okolnosti, potom katerih bi se dalo mirnim potom zadevo rešiti. V tem je pa izbruhnila dne 9. oktobra v Parizu delna stavka. Vprizorili so jo delavniški in premogarski delavci. Stavkujoče so takoj nadomestili vojaki in to je dalo povod, da je stopil večji del uslužbencev severne železnice v Parizu v stavko. Zvezno vodstvo severne železnice je na to proglasilo splošno stavko na vseh progah te družbe. Odgovor na to je bil, da je vojaščina zasedla vse proge severne železnice in da se je iz službe odpustilo predsednika zveze strojevodij. Nato je v noči od srede na četrtek tajni odbor sklenil splošno stavko za vse železniške proge. Ko se je vse to vršilo, je bil generalni tajnik železničarske zveze *Bidegaray*, odsoten in se ga o vsem niti obvestilo ni. Ko se je v četrtek povrnil v Pariz je bil takoj zaprt.

Seveda je lažje proglasiti splošno stavko nego jo izvesti. Prvotno je bilo sklenjeno razdeliti načrt za splošno stavko zapnikom voznega osebja, tako da bi ob določeni uri pričela splošna stavka na vseh progah. Te določbe so bile tako tajne kakor tajni odbor, kar pa ni moglo preprečiti, da je bila tudi vlada o vsem natanko poučena. Naravno je toraj, da so železniške družbe in vlada takoj odpustile iz službe člane »tajnega« odbora in jih povrh tega še zaprle. Splošna stavka je bila seveda vzlic temu proglašena, zato je pa bila raztrgana organizacija.

Prosilo se je pri socialistični politični stranki pomoči in ta je tudi takoj posegla v boj ter skušala organizirati stavko. Tudi druge strokovne organizacije so priskočile na pomoč in v štirih dneh se je nabralo 10.000 frankov. Vendar vse to ni mnogo pomagalo, ker je bil nasprotnik dobro organizirana državna moč, katero je vodil mož, ki je sam desetletja sodeloval v delavskem gibanju. Renegat *Briand* je poznal slabosti organizacije in to poznanje je izrabljal, da uniči brez ozira na zakone in pravico ono gibanje, katero je še pred nedolгим sam organiziral.

Naš bratski list »Humanité« spominja na dogodiljaje leta 1898. in povdarja, da so današnji krvniki železničarske organizacije *Briand*, *Millerand* in *Viviani* sami sedeli v odboru, ki je pripravljaj železničarsko stavko. Seveda takrat še niso bili ministri

in niso imeli vajeti kapitalistične republike v rokah kakor danes. Ti ljudje so toraj lahko poznali slabosti železničarske organizacije in pomagalo jim je pri njih brezznačajnem poslu meščansko časopisje vseh strank. Stavkujoči niso imeli potrebnih medsebojnih vezi, ker je meščansko časopisje potvarjalo dejstva in pošiljalo med svet poročila, ki so bila v diametralnem nasprotju s faktičnimi razmerami. Pisalo se ni nič drugega nego o normalnem prometu, o aretacijah in obsodbah, o preganjanjih, atentatih, zopet začetim delom itd. itd.

In vendar: če bi se ne dali železničarji prehiteti po vladi, če bi nekoliko manj verovali meščanskemu časopisju, bi bilo mogoče vzdržati stavko tudi še v soboto na oni višini, na kateri je bila v četrtek in petek in *Briandova* hazardna igra bi bila izgubljena. Železničarji bi bili zmagali tudi v gmotnem oziru.

Ta stavka nam je ponovno pokazala, kako važno orožje v gospodarskih bojih je delavsko časopisje in želeti bi bilo, da bi to spoznanje uvaževali tudi oni slovenski železničarji, ki še vedno radi segajo po največjih sovražnikih delavskega gibanja. »Edinost«, »Slovenec« in »Slov. Narod«, kakor vsi oni listi, ki so pisani v njih smislu, so že nešteto krat pokazali svojo delavstvu škodljivo taktiko in nobeden zaveden železničar naj bi teh cunj ne vzel v svoje roke.

DOPISI

Podivjani uradnik južne železnice. Dne 8. nov. se je pripeljal z vlakom 852 iz Trsta v Nabrežino tržaški vozovni premikač Izidor Benko. Ta uslužbenec je namreč moral, ko mu je samo še nekoliko minut manjkalo do končane službe, peljati v Nabrežino. Ko je v Nabrežini prišel v urad po svojo knjižico, ga je službujoči pristav Veljak surovo nahlulil, da mora dalje peljati. Premikač mu nato mirno odgovori, da ne more tega storiti, ker je bolan, da ni za vožno službo oblečen in da tudi nima denarja. Uradnik začne prav po rovtarsko nad njim kričati: »Marš hinaus« in se je celo tako daleč spozabil, da ga je začel suvati. Ker ga pa z eno roko ni mogel kar tako suniti iz pisarne, ga je sunil v prsi tako močno, da je Benko odletel skozi vrata. Da pa ne provocira izgreda, je Benko konečno peljal naprej do Opčin, odkoder je peš šel domov.

Ta slučaj narodnjaške podivjanosti je tako skeleča pljuska uslužbencem v obraz, da ne moremo mirno iti preko njega na dnevni red. Uslužbenec, kateri je okusil su-

PODLISTEK.

Povest o delavskih groših.

Neprestano rastoča in prodirajoča moč proletarske organizacije je trn v očeh nasprotnikov modernega delavskega gibanja. Zatorej so vsi farji zlatega teleta na delu, da zajezé in zagradé socialistični hudournik, ki postaja od dne do dne nevarnejši obstoječemu družabnemu redu. Ker so v zadregi za pametne argumente proti delavskemu gibanju, sumničijo in obrekujejo predvsem voditelje delavskega gibanja, da bi s tem nečednim in nečastnim rokodelstvom delavstvo odtujili organizaciji in s tem ubili delavsko gibanje.

V to vrsto obrabljenih kapitalističnih manevrov spada tudi povest o »delavskih groših«, ki jo kapitalistični pisarji premlevajo in pogrevajo dan na dan v protidelavskem časopisju. Pripovedujejo, da so doneski za delavsko organizacijo skozi okno vržen denar, da delavstvo nima od teh doneskov nobenega dobička, pač pa »se rede od njih posamezni voditelji«, ki »lepo in zložno« žive, na stroške onih, ki so tako »neumni«, da jim nosijo trdo prislužene novce.

Razume se, da je ta groba in prepro-zorna taktika delavskih sovražnikov popol-

noma neplodna za vsakega zrelega delavca. Ampak preiščimo vendarle natančno to povest o delavskih groših!

Jasno je kot beli dan, da mora vsaka organizacija, čim se ojači in čim narastejo in se pomnože nje posli in agende, nastaviti sposobnega sodruga, kateri zapusti svojo kapitalistično službo, da posveti vse svoje moči delu v organizaciji. Naravno je, da ga mora organizacija za to delo odškodovati, da mu mora dati potrebnih življenskih sredstev. V toliko je povest o delavskih groših resnična, da so nastavljeni agitatorji in poslovodje naših organizacij plačani iz delavskih grošev, ker velja pri nas načelo, da vsakemu delu svoje plačilo in ker od zraka tudi delavski nastavljenec ne more živeti. Laž pa se začne v tej kapitalistični pravljici tam, ko očita delavskim voditeljem, da se »z delavskimi groši rede«. Nobeden nastavljenec naših organizacij ni še nikoli zahteval tako visoke plače, da bi se z njo »redil«, nobeden naših nastavljencev nima tako zložnega in pokojnega življenja, da bi se lahko redil. Kdor pozna delo strokovnega agitatorja, njegovo ogromno upravno delo, njegova naporena agitacijska potovanja, ki mu požró nešteto noči in nedelj, ta vé presojati bedasti in nerodno zasnovani manever kapitalističnega časopisja, ki hoče s svojimi povestmi

o delavskih groših zbuditi v delavstvu nezaupnost do lastne organizacije.

Ker smo že začeli povest o delavskih groših, pa jo nekoliko nadaljujmo. Delavskim nastavljenecem, ki žrtvujejo vse svoje sile delavski stvari, očitajo kapitalistični pisarji z zaničevanjem delavske groše; ozrimo se in pogledjmo, kdo vse razen nekaj tisoč delavskih nastavljencev, živi na tem svetu od toliko zaničevnih delavskih grošev.

Pred nami je ogromna armada »kramarjev«, ki vživajo v kapitalističnem svetu veliko spoštovanje. Ti ljudje žive od tega, da cenejše kupujejo in dražje prodajajo. Delavstvo je njih glavni odjemalec: dobiček jim plačuje z delavskimi groši.

Poglejmo katerokoli fabriko. Vsakemu tovarnarju, ki dela v svojem zavodu, privoščimo primerno plačo, da ž njo lahko spodobno in pošteno živi. A to mu ni zadosti! Nagrabiti si hoče bogastvo, preskrbeti sebi in svoji rodbini najudobnejše, najrazkošnejše življenje. V to svrhu plačuje delavcem manj kot zaslužijo, spravlja profit; ta pa sestoji iz samih delavskih grošev. Vse razkošje fabrikantovo, vse njegovo bogastvo ni drugega nič kot — nakopičeni delavski groši.

In akcionarji, ljudje, ki nalagajo svoje »podedovano« premoženje v kako

rovost inteligentnega naduteža, ni zahteval zadoščenja — pač pa bomo zahtevali mi, organizacija, zadoščenje. Iz tega slučaja lahko uslužbenci sami spoznajo, kako malo zaslonbo imajo v uradništvu. Isti ljudje, ki so in še danes propagirajo, da je mednarodna organizacija za Slovence nesmisel, isti uradniki, ki so kričali: Slovenski uslužbenec se mora združiti s slovenskim uradnikom, so doprinesli po svojem zagrizenem pripadnosti Veljaku dokaz resnice, da je med nami in njimi prerezan prt. Oni uradniki, kateri niso zgubili še zadnje spoštovanje do samega sebe, bi pa morali vstati kakor en mož in protestirati proti takim izbruhom podivjanosti. Mi pa bomo poskrbeli na kompetentnem mestu, da takega suroveža spozna ravnateljstvo in javnost. Ta gospod je lahko zadovoljen, da je bil uslužbenec inteligentnejši in ni reagiral na ta napad, sicer bi mu bil zmastil kosti.

Južnoželezniški kurjači pozor! Opetovano se je pojavila iz kurjaških vrst želja, naj bi se odpravilo čiščenje strojev, odnosno, da bi bila za ta posel določena posebna odškodnina, ker se je — in to opravičeno — povdarjalo, da čiščenje strojev krati kurjačem že itak kratko odmerjeno počitno dobo. Kurjači so stavili tudi v organizaciji tozadevno zahtevo in vsled tega je naša centrala posredovala pri upravi južne železnice. Zastopnik centrale je zahteval, da se dovoli kurjačem za vsakokratno čiščenje kotla 40 vin. odškodnine. Južnoželezniška uprava je pa na to odgovorila, da ji ni mogoče tej želji ustreči, *ker ne more določiti, da bi kurjač uporabljal svojo počitno dobo za delo pri stroju*, da pa tudi ni mogoče uvesti na progi daljših odmorov pri vlakih, kjer bi se to delo eventualno opravilo. Sploh se je baje tej uvedbi protivilo večje število namestnikov in kurjačev, ko se jih je vprašalo za njih tozadevno mnenje.

Iz tega sledi, *da se kurjače na južni železnici ne more siliti*, da bi v svojem prostem času hodili v kurilnico čistiti stroje. Če se pa v posameznih kurilnicah to vendar zahteva, potem so temu edino le kurjači sami vzrok, ker niso organizirani in ker jim toraj manjka moralne opore, ki bi jih varovala neopravičenega izkoriščanja. To naj bi vpoštevali tudi naši slovenski kurjači, ki so v zadnjem času deloma zaspali, ker že vendar morajo biti prepričani, da se le potom močne in dobre organizacije da kaj doseči, medtem ko posamezne in razdrojene lahko poleg uprave še izkorišča kdor le hoče.

Tudi ljubljanskim uradnikom je draginjska demonstracija obtičala v kosteh, kar nekateri niso mogli skriti. Med drugim tudi novopečenemu državnoželezniškemu asistentku g.

ogromno podjetje. Navadno celo leto ne vidijo svojega podjetja. Vzlic temu žanjejo bogate dividende — od brezdelja. Kar vsipajo v svoje globoke žepe, so sami — delavski groši.

Pa pogledjmo še naprej! Kdo plačuje indirektno davke? Delavsko ljudstvo vsled svojega ogromnega števila in zaradi števila svojih otrok. Kdo plačuje večji del direktnih davkov? Delavstvo. Njegovo skupno mezdo mu obdačijo do zadnjega vinarja, dočim veleagrarci in drugi kapitalisti kar na debelo zatajujejo svoje ogromne dohodke. Kdo pa živi od državnih davkov? Armada, marina, birokracija, državni in mestni uradniki, od ministra pa do žandarma. Kajpakda, vsi ti nastavljenici morajo delati. Ampak ali ne plačujejo vseh teh nižjih, višjih in visokih zastopnikov državne oblasti večinoma z delavskimi groši? Ali ne plačujejo z delavskimi groši neproduktivne vojašine, od prostaka do generala? In ali ne prejemajo pobožni patri svojega božjega plačila tudi v delavskih groših?

In potem velikanska armada dosluženih oficirjev in uradnikov, ki vživajo svojo penzijo. Odkod pobira država v to potrebni denar? Iz delavskih žepov. Ali je kdo videl vpokojenega generala ali deželnega predsed-

Repovš-u žilica ni dala miru in pokazal je svojo vsegamogočno nevoljo na tako olikan način, da so se ljudje na postaji kar spogledovali. Iz popolnoma ničevnega razloga je tako živinsko tulil nad soobr. *Sitarjem* pri vlaku 2215, da so se sramovali drugi uslužbenci, ki so bili neprostovoljne priče značilnega prizora in le čudimo se, da so obdržali hladno kri, ter da ga ni kateri prijel za mokra ušesa.

Mi bi se sicer za ta pojav ne brigali, ker poznamo publoglavo domišljavost posameznih uradnikov in ker smo prepričani, da jim bomo že sami pripomogli do družabne olike, katera je v službi neobhodno potrebna, vsekakor bi pa ravno gospodu *Repovšku* v njegovem lastnem interesu priporočali, da opusti svoje neslanosti, ker bi nam ne bilo prijetno, če bi mu morali z njegovimi privatnimi razmerami dokazati, da nima pravnobnega povoda se širokoustiti. Zabavljanje čez soc. dem. poslance in njegovo žuganje je otročje in le dokazuje, da mu še precej manjka do zrelosti. Capito?

Za nekatere železničarje ni draginje. Pri demonstrativnem obhodu, ki ga je dne 30. m. m. vprizorilo ljubljansko delavstvo proti draginji smo opazili med radovedno in brezumno špisarijo, tudi posamezne železničarje, ki so se menda sramovali — da so lačni. Da je tak čut sramežljivosti neumesten, da celo škodljiv, to seveda dotičniki ne umevajo in zato jih je zavedno delavstvo le pomilovalo. Naravnost izzivalno se je ponašal vpokojen telegrafist državne železnice, znanagator »prometne zveze« in »abstinent« *Kralič*. To človeče, ki izkorišča provizijski sklad državnoželezniških uslužbencev popolnoma neopravičeno, ker bi se lahko opravičilo pri drž. žel. mesto pri Bolaffiu, je skušalo smeti zavedno delavstvo z jako neslanimi dovtipi, katerih je zmožen le farski podrepnik njegovega kroja. »Jutr bu pa masu 30 krajcarjev cnej«. »Delat pejte, pavte mel za jest!«, to so duhoviti izreki rdečenosega idiota, ki jih je neprestano ponavljal in s tem hotel pokazati, da njegov učitelj »Slovenec« ni zaman pisal delavstvu sovražnih hinavskosleparskih člankov. Da *Kralič* ne čuti drdinje, končno tudi razumemo, kajti mogoče je že, da je pri njem že »šnops« dovršil svoj proces.

Dva pomenljiva slučaja zdravniške lahkomišelnosti nam silita pero v roko, ker smo mnenja, da ima tudi železničar pravico zahtevati, da se z njegovim življenjem ne uganja lahkomišelnosti, ker je član bolnišne blagajne in ne privatni pacient. Oba slučaja sta se dogodila na kamniški progi drž. žel. tekem zadnjih mesecev in je rezultat, posebno zadnjega, tak, da ga v interesu ugleda zdrav-

nika, bivšega policijskega ravnatelja ali župnika zardevati, ko je prvega v mesecu spravljaj svoj penzionček? In vendar so delavski groši...

To je cela povest o delavskih groših, ki jo od kapitalistov vzdrževano časopisje neprestano začinja, ne da bi jo kdaj dokončalo. Postavimo vse sovražnike delavskega gibanja, ki obmetavajo nastavljenice naših organizacij z blatom, češ, da se rede od delavskih grošev, pred ogledalo. Vprašajmo jih od česa žive oni in njih zapovedniki. Povejmo jim, da župani in farji, ministri in sodniki, generali in čuvaji ne zaničujejo delavskih grošev.

In še eno! Kapitalistično časopisje, ki blati naše strokovne delavce, mora vun iz delavskih stanovanj! Pustite časopisje, ki ima za delavstvo le zaničevanje in zasmehovanje, za njegove voditelje sumničenje in obrekovanje. Citajte delavsko časopisje, berite »Rdeči Prapor«, ki je zvest glasnik delavskega ljudstva.

To se mora brejpogojno zgoditi. In če se zgodi, potem naj kapitalistično - reakcionarni lajnarij godejo in orgljajo svojo oguljeno pesemco o delavskih groših do sodnega dne.

niške vede in železniških uslužbencev ne smemo zamolčati. Dne 23./VII. je pri razkladanju starega železja ponesrečil v Ljubljani na drž. kolodvoru delavec kamniške proge P. in si je opraskal desno roko z zarjavelim železom. Dne 25./VII. se je moral vsled otekline, ki je segala vedno više, javiti bolnim in je v to svrhu posetil žel. zdravnik v Kamniku. Kaj je zdravnik z njim počel, nam seveda ni znano, vemo pa, da je moral mož sredi pretečenega meseca v bolnico v Ljubljano in da je tam dne 25. m. m. umrl vsled zastrupljenja krvi, zapustivši ženo in šest nepreskrbljenih otrok v največji bedi. Informirali smo se in zvedeli, da nezgoda ni bila naznanjena na pristojnem mestu in tozadevno interpeliran zdravnik je baje dejal, da je mož sam vzrok svoje smrti — *ker si ni zadostno čedil rane*.

Mi bomo zadevo zasledovali in že danes izjavljamo, da bomo izvajali potrebne konsekvence, če bi se morda skušalo nesrečni rodbini kratiti njene pravice. Pri tej priliki bi pa tudi opozorili kamniške železniške delavce progovzdrževalnega oddelka na nesmiseln korak, ki so ga napravili po pritisku dekana *Laurenčiča* in uvažujoč njegove neslanosti izstopili iz organizacije. *Laurenčič* in vsa njegova ljudskosleparska svojat se ne bo brigala za vaše družine, če vas žalostna usoda odtrga od vaših dragih in tudi cerkveni sprevodi in zadnje tolažbe ne bodo nasitile želodcev vaših otrok, če ne bodo imeli nikogar, ki bi se zavzemal za njih koristi. Slučaj vašega rajnega tovariša P. naj vam služi v memento, kajti grešiti na našo usmiljeno dobrosrčnost na vseh vekov veke ne bo šlo.

Kamnik, d. ž. žel. Romantična lega tega prijaznega mesteca je pravcato prokletstvo za tamošnje uslužbence. To pa gotovo zaradi tega, ker je kraj nekoliko oddaljen od glavne proge in se toraj gotovim faktorjem ni bati nenapovedane kontrole. Poleg načelnikove nervoznosti imajo tamošnji uslužbenci prenašati tudi še tako naporno službo, da ji menda nikjer ni para. Uslužbena sta dva premembna čuvaja in dva skladiščna delavca. En premembni čuvaj opravlja službo na nakladališču, drugi in dva skladiščna delavca pa v postaji sami. Delo, ki ga ti ljudje opravljajo, obsega vse posle, ki so v postaji potrebni to je: nakladanje in razkladanje v skladišču, postrežba strojev, posle pisarniškega sluga, čiščenje in prižiganje svetilk, opravila pri vlakih itd. Službo imajo sledečo in sicer po dva in dva skupaj: prvi dan od 6. ure zjutraj pa do 6. ure zvečer, drugi dan od 5. ure zjutraj do 9. ure zvečer. Ker pa za časa poletne dobe ob nedeljah in praznikih redno vozita vlaka 2158 in 2159, se te dni služba podaljša do 1. ure ponoči. V zimski dobi, to je od 1. oktobra do 31. aprila imajo delavci nastopiti službo ob 4. uri zjutraj. Zato naporno službo nimajo celo leto niti enega prostega dne, pač pa vsako drugo nedeljo od 12. ure opoldan pa do 5. ure zjutraj odmor. Nam ni v vsej Avstriji znana niti ena postaja, kjer bi se delavce tako nesramno izkoriščalo in smo mnenja, da tudi tržaško ravnateljstvo o teh razmerah ni objektivno poučeno; zato ne bi škodovalo, če bi se delavski odbor za te razmere nekoliko pobrigal in morda tudi generalno inšpekcijo avstrijskih železnic obvestil o nedostatkih, vladajočih v Kamniku. Čudno se nam le zdi, da nekateri gospodje še vedno v delavcu vidijo nemo živino, s katero se po njih mnenju lahko počne karkoli. Merodajni faktorji zganite se in odpravite vnebovpijočo sramoto falitne državnoželezniške uprave!

Zidan most. Že večkrat smo se pečali s sekcijским predstojnikom Šternom in pri tem javnosti razkrili, kako postopa z njemu podrejenimi uslužbenci. Predno je ta gospod odšel v Ljubljano, je hotel premestiti še nekaj uslužbencev, med njimi tudi čuvaja iz postajališča Dobova na postajališče Preserje. Na kak način deluje g. Štern, nam kaže ravno ta slučaj. Dne 27. junija t. l. je čuvaj Jelnikar prosil g. Šterna, ki je bil ravno v

Dobovi, naj dovoli, da bi se čuvaj peljal z vlakom št. 503 v Brežice in nazaj šel peš, ker potem bi lahko pri vlakom št. 506 svoji ženi pomagal pri prodaji voznih listkov, ker ravno ob nedeljah in praznikih pride mnogo ljudi in razventega ima žena še dvoje zatornic. Toda paša Štern mu je odgovoril: »Vi boste premeščeni!« Ko ga je čuvaj vprašal zakaj, mu Štern niti odgovora ni dal. Dne 10. avgusta pa je dobil Jeltnikar pismo, v katerem se mu je naznanilo, da je premeščen na postajališče Preserje in da se mora do 22. avg. preseliti. Ker pa ima čuvaj pet otrok, katerih eden obiskuje meščansko šolo v Krškem, drugi pa šestrazredno ljudsko šolo v Dobovi, se je odpeljal na obratno vodstvo v Trst, ter prosil, da se ga pusti na starem mestu. A v Trstu se mu je reklo naj naredi prošnjo, kar je čuvaj tudi storil.

Nato je Jeltnikar dobil od sekcije pismo, v katerem se mu je grozilo z disciplinarnim postopanjem in odtegnjenjem od službe.

Ko je potem čuvajeva žena prišla v Trst na inšpektorat, je tam zvedela, da je Štern o njej pisal, da ni sposobna za službo. Žena je nato povedala, da je že prej njenemu možu grozil s premeščenjem, ko je bil ta bolan in da je moral takoj zopet nastopiti službo, čeravno ni še okrevail. Toda ženo so pri inšpektoratu s praznimi izgovori odpravili.

Dne 31. avgusta je prišel inšpektor Deutsch v Dobovo in temu se je čuvaj pritožil, na kar mu je inšpektor obljubil, da ostane na svojem mestu in da se s čuvajem, ki je bil premeščen v Dobovo, dogovori glede odškodnine.

Jeltnikar je to tudi storil, a bilo je brezuspešno, ker je čuvaj Putz v Preserjih zahteval 200 kron odškodnine, katere Jeltnikar ni mogel plačati. Vrhutega je dva dni pozneje dobil sledeče pismo:

Gospod Jože Jeltnikar
čuvaj

Dobrova.

Obveščamo Vas, da se morate takoj pripraviti za preselitev. Dan Vašega odhoda Vam bo po prognem mojstru naznanjen. Nadalje Vas pod št. 2060 B. I. obveščamo, da se osebno predstavljajte kakor tudi drugo pisarjenje ne bo več dopuščalo. To obvestilo je lastnoročno podpisati.

Namestnik sekcijskega predstojnika
Hava.

Ta slučaj nam jasno kaže, kako Štern sistematično preganja uslužbence, ki mu niso všeč. Pa tudi gosp. Komloschi, sedanjí sekcijski predstojnik, je pri tem pokazal kaj zna. Vprašal je tukajšnjo orožniško postajo, če bi bilo mogoče čuvaja z orožniki iztirati iz čuvajnice, kar je značilno za njegovo pravicoljubje.

Generalno ravnateljstvo južne železnice pa vprašamo, koliko časa še bo gledalo Sternove samolastnosti. Saj je vendar uprava sama v okrožnicah 420 in 435 izrazila željo, da se zadeve uslužbencev mirnim potom rešijo. Železničarjem pa kličemo: Vsi do zadnjega v organizacijo in taki slučaji bodo ponehali.

Domače vesti

Narodnjaška komedija! Dne 5. t. m. se je vršil v gledališki dvorani »Narodnega Doma« nekaj železničarski shod. Dvorana je sicer bila še precej polna, a železničarjev smo tam zamanj iskali.

Po običajnem pozdravu je predsednik Zorc otvoril shod. Na oder so se povzpeli tudi posl. Rybař, uradnika Häbel in Boltar in nek duhovnik, ki je menda po narodnjaških pojmih tudi železničar.

Najprvo je povzel besedo gosp. Zorc, ki pa je povedal navzočim to, kar je železničarjem že davno znano, da so pred leti železničarji, ki službujejo na Krasu, dobili 10% kraško doklado. Po čegavi zaslugi so jo dobili, to je pa možakar pozabil povedati ter prehitel kar na drugi predmet in hvalil ravnateljstvo, češ, »saj rado da, ako

le kaj ima in da smo mu prav hvaležni. Ker pa že vse tarna, da niti za denar ni dobiti kruha in mesa, moramo tudi mi kaj storiti. 21. t. m. zboruje personalna komisija in toraj ne moremo drugega storiti, kakor da ji pomagamo na srce, da zastopa tudi naše interese in interese naše organizacije, akoravno so bili člani personalne komisije izvoljeni od članov druge organizacije«.

Nadalje je povdarjal moč narodnjaške organizacije. Ko se je pa ozrl po navzočih in videl, da na shodu ni članov Z. J. Ž., pač pa skupaj zbornani backi N. D. O., se je ustrašil in izrazil, da je menil »Zvezo uradnikov« in pa »Slovansko ligo« in da te tvorita moč, s katero se bode sčasoma (!) moralo računati. Pobahal se je, da je sestavil resolucijo, ker se je sramoval povedati, da so jo stavili člani personalne komisije in ki je bila po soc. dem. vložena že meseca decembra 1909. To resolucijo si prilastuje kot svojo, ker jo je spadal in dodal beračenje, da se ugoti vsaj nekaterim zahtevam, stavljenim v resoluciji, katero je brez debate dal na glasovanje. N. D. O. jo je sicer soglasno sprejela, a tistih par železničarjev, kar jih je bilo navzočih niso bili prav nič zadovoljni z njo, ker je bila preklaverna in prikrojena bolj za uradnike nego za uslužbence. Ker so nekateri navzoči to označili kot burko, se je začelo vse smejati, kar je dalo predsedniku povod, zatrjevati, da stvar na vse zadnje vendar ni smešna.

Nekdo pa je bil dovolj predrzen in vprašal, kdo bo v personalni komisiji zastopal njihove zahteve, ko vendar na shodu ni navzoč noben član personalne komisije in da tudi sploh nobenega nimajo. Ali jih bodo mar uradniki zastopali? Dobil je odgovor, da to ni njegova stvar, temveč stvar organizacije.

Nato je spregovoril revident Häbler v nemškem jeziku (v »Narodnem Domu« med »jugoslovanskimi železničarji!«) in sicer proti »bratom« Celhom, članom velike »Slovanske lige«.

Istotako je nastopal uradnik Boltar, in sicer še v goršem tonu napram tovarišem Slovanom, t. j. onim, s katerimi so še nedavno obdržavali vseslovanski »kongres« v Pragi. »Veleslovan« pan Rybař k vsemu temu ni znil besedice in mirno čepel na svojem stoleu. Nato je končala komedija Z. J. Ž. brez železničarjev.

Tramvajski uslužbenci v Trstu so podali družbi ultimatum. Ako se do 16. t. m. ne ugoti vsem njihovim zahtevam, izbruhne stavka. Raditega je že prišlo 80 orožnikov v Trst.

Državnoželezniška personalna komisija, bo imela koncem tega meseca seje. Gospod Galamboš se je vendar probudil in po enoletnem spanju odredil, da se snide ta korporacija. Izključeno pa ni, da je gospod ravnatelj končno tudi prišel do našega mnenja in si misli, da je zasedanje nepotrebno, ker on vendar sam ukrene kar se mu zdi in konsekventno opušča, kar člani personalne komisije zahtevajo. Seveda to ne bo šlo na vseh vekov veke in uprava državne železnice se bo morala odločiti, če pripozna personalno komisijo kot zastopstvo uslužbencev ali ne. S samimi formalnimi sejami se socijalno vprašanje ne bo rešilo in formalnosti so uslužbenci že do grla siti. Kakor čujemo je za sedanje zasedanje vložnih več velevažnih predlogov in želeli bi, da bi se jih vpoštevalo in če mogoče, rešilo pred koncem 20. stoletja. Uslužbencem bi pa svetovali, da se tudi za razprave v personalnih komisijah zanimajo in svojim zastopnikom dajo ono moralno moč, potom katere bo slednjim mogoče uspešno nastopati za vresničenje stavljenih zahtev.

Ljubljana in Kranjska sta dobili nov občinski volilni red. — Tozadeven zakonski načrt, ki je bil sprejet v zadnjem zasedanju kranjskega deželnege zbora, je že dobil najvišjo sankcijo in nove volitve v občini Ljubljana se bodo že vršile na podlagi novega zakona. Največ preglavice dela zakon, katerega glavne poteze bomo obelodanili v eni pri-

hodnjih številk, liberalcem, ki čutijo, da propada trhljena stavba njih narodu škodljivega dela. Po svoji lastni ozkosrčnosti in vsled neopravičljivega sovraštva do delavnih slojev so zapravili deželni zbor in ga prodali najhujšim ljudskim sovražnikom, klerikalcem v nadi, da jim za ta značajan korak obvarujejo nadvlado v Ljubljani. Klerikalci pa, zvesti svojemu principu, niso zaprli vrat deželnege zbora, dokler niso odprli vrat občinske hiše, v katero so se že davno namenili. Nas ta igra ne iznenadja, kjer je posledica naravnega razvoja in le veselimo se veselega in živahnega boja, v katerem bomo izvajali tiste postojanke, ki so baje nekdanje bile liberalcem najsvetejše, katere so pa vsi d svoje prirojene lenobe zgrešili in izgubili.

Ljubljansko delavstvo v boju zoper draginjo.

Impozantne manifestacije, ki jo je 30. oktobra priredila jugoslovanska socialno-demokratska stranka, ne bo pozabil nihče, kdor se je je udeležil. Če odštejemo znano manifestacijo iz 1. 1905, ko je delavstvo povzdignilo svoj glas za demokratično volilno reformo, mirno trdimo, da Ljubljana še ni videla na svojih tleh tako sijajne in tako dostojne demonstracije. Priredbe drugih strank so v primeri s to masivno manifestacijo ljudske volje kakor otročje igrarice. Vzlic kislemu vremenu se je zbralo 7 do 8000 ljudi in med temi, kar je potreba še posebno s ponosom omeniti, jako mnogo zavednih delavskih žen. Dvorana v »Mestnem domu« je bila davno pred napovedano uro natlačena do zadnjega kotička in kdor je prišel po pol desetih, je moral ostati na trgu pred »Mestnim domom«, ki se je v kratkem tako napolnil, da so poslušalci segali tja do tira cestne železnice.

Poročal je sodr. Etbin Kristan.

Z glasom, ki je bil razumljiv najoddaljenejšim poslušalcem, je govornik pojasnil namen shoda. Porogljivi glasovi klerikalnih zaščitnikov odiraštva so prisilili delavstvo iz Ljubljane in okolice, da stopi na ulico in pokaže, da beseda o draginji ni prazna fraza, ampak da je zadnji čas za resne korake zoper mōro, ki jemlje delavstvu vsakdanji kruh izpred ust. Zavedno delavstvo, ki se je kaj učilo, dobro ve, da so glavni viri draginje v vladajočem kapitalistnem gospodarskem redu in ne pričakuje popolne rešitve od nobene kapitalistične potrpežljivosti, temveč je pripravljeno bojevati se zoper to gospodarsko uredbo, dokler ne zavlada na razvalinah privatne tiranije socialistična svoboda. Toda kakor se delavstvo bojuje že v sedanjí družbi za boljše delovne pogoje, tako se mora bojevati tudi za cenejši kos kruha, kajti če hoče delati in se približavati svojim ciljem, mora predvsem živeti. Pri tem nas ne sme zastrašiti glupo očitjanje, da smo treburharji in materialisti. Mrlič ne morejo imeti in uresničiti nobenih idealov. Da morejo funkcionirati možgani v glavah in srce v prsih, morajo žledci dobivati svoj delež. Prvi pogoj vsemu, kar je lepo in vzvišeno, vsemu napredku in vsej kulturi je zagotovljeno in zavarovano materialno življenje. Govoriti o ljubezni do naroda, pa brezbržno gledati telesno propadanje naroda je gnusna hinavščina in delavstvo se je naveličalo fraz, ki ga hočejo pitati z idealizmom, pa mu ne privošči jo vsakdanjega življenja. Lahko je tistemu deklamirati o svetinjah, ki ima vsled dela izmozganih množic vsega materialnega dovolj in preveč. A delavsko ljudstvo, ki resnično hoče napredka in kulture ter je polno najčistejšega idealizma, ima pravico zahtevati življenja, ki se spodobi človeku.

Govornik je razložil vzroke sedanje posebne draginje in z nekaterimi primeri pokazal, da je tudi v kapitalistični družbi mogoče dati ljudstvu cenejših živil. Če more biti na Angleškem meso boljše in cenejše kakor pri nas, je jasno, da morajo biti v Avstriji še posebni razlogi za draginjo. In kakor po vsej državi, zahteva delavstvo tudi pri nas, da se odpravijo razlogi, ki se dajo odpraviti.

Nato so se ogromne množice uvrstile za obhod po mestu. Na čelu vsemu sprevodu so korakali sodrugi in sodruginje iz Spodnje Šiške, ki so korporativno prišli na shod. Spreved se je pomikal preko jubilejskega mostu, po Resljevi cesti, Komenskega in Dalmatinovi ulici, po Dunajski cesti Prešernovi ulici, čez frančiškanski most, skozi Stritarjevo ulico mimo rotovža in škofije nazaj pred „Mestni Dom“. Da je ves sprevod prehodil eno točko, je trajalo pol ure, in ko so bile prve čete na frančiškanskem mostu, še niso bile zadnje v Dalmatinovi ulici.

Pred „Mestnim Domom“ je pevski zbor „Vzajemnosti“ zapel „Naprej“, nakar se je sodrug Etbin Kristan v imenu stranke zahvalil delavstvu za vzorno disciplino. Če bo treba boja, Vas pokličemo, in uverjeni smo, da pridete!“

30. oktober je eden najlepših dni v zgodovini ljubljanskega proletarijata.

Draginjsko vprašanje v kranjskem deželnem zboru.

Dne 19. pr. m. se je bavil kranjski deželni zbor s perečim vprašanjem draginje in je dal povod tej razpravi dr. Novak, ki je stavil tozadeven nujni predlog. Naša naloga ni raziskovati motive, ki so vodili gosp. Novaka ko je stavil predlog, o posebni odkritosrčnosti pa vendar ne moremo biti prepričani, če se spominjamo protiljudske politike, ki jo je vedno uganjala liberalna stranka, katere pristaš je tudi dr. Novak, dokler je sedela sama na krmilu. Pa bodi si kakorkoli, predlog je bil stavljen in nas zanima kakšno stališče so zavzeli »zastopniki« slovenskega ljudstva napram njemu. Mi gotovo nismo razvajeni s posebnimi socialnimi nalogami, ki bi jih morda reševal kranjski deželni zbor, vsekakor pa smo mislili, da pitani starokopitneži v fraku in talarju niso popolnoma slepi in gluhi, ker bi jih že oseben egoizem za lastno nenasitno bisago moral prebuditi in jim pokazati, da neskončen vir »ofrov« in »bire« popušča in da mora biti vendar splošna draginja povod temu, vse prej nego veselemu pojavu. Da bi gospodje na lastnem telesu čutili draginjo, tega seveda nišmo nikoli pričakovali.

Varali smo se. Klerikalna večina deželnega zbora je res pozabila svoje lastne interese in poslala je v boj proti Novakovemu predlogu katoliškega duhovnika Hladnika, ki pač raz lece uči, da je krščanska dolžnost lačne nasititi in žejne napajati, ki pa kot poslanec ni mogel skriti svojega sovraštva do nižjih slojev in je pobijal predlog tako, da je bil končno odklonjen. Da mu je posebno delavstvo, ki seveda ne šteje med njegove ovce, trn v peti, je dokazal njegov govor, ki je bil v obče tak, da bi se ga gotovo sramoval vsak zakrknjen mežnar. Začudenemu svetu je namreč pojasnil, da je vzrok draginje nezadovoljno delavstvo, ki vedno zahteva višje mezde in s tem sili producente da podražajo svoje izdelke.

Da je bila tudi brezbožnost in verska mlačnost vzrok draginje je seveda samo ob sebi umevno in vendar ni bilo nikogar, ki bi kmetskemu farju povedal, da se ta trditev ne strinja z resnico, ker vendar vsako dete ve, da bolj vernega in naivnega naroda sploh na svetu ni kakor so Slovenci. Pokazal naj bi vendar kdo na brezštevilna božja pota, katera poseča leto za letom tisoče in tisoče Slovencev. Seveda tudi tak argument bi fanatičnemu nuncu ne pognal rdečice v obraz. Čudimo se pa »učenjaku in sociologu« dr. Kreku, ki je vendar oziroma prijatelj duševno in kulturno zaostalega Hladnika, da mu ni on pojasnil stališče, katero je seveda Hladniku španska vas. Ali ni bilo sram tistega Kreka, ki tako rad v državnem zboru na Dunaju spušča svoje demokratične in socialistične govorance, ko je poslušal plitve otrobe svojega stanovskega tovariša? Seveda v Ljubljani in na Dunaju je v dvojih mestih in če bi Krek tega ne uvaževal, bi seveda ne

bil doktor teologije. »Pravi« ljudski zastopniki, liberalci so seveda vzeli odklonitev na znanje in s tem je draginja pri Slovencih odpravljena. Novaka in njegovih tovarišev tudi v bodoče beda ne bo trla, Hladnik bo pa slej ko prej rohnol proti brezbožnosti ob enem pa vihtel bisago, dobrovedoč, da na Slovenskem še ne bo kmalu zmanjkalo neumnežev. Za slovenske delavce in železničarje pa je bila debata vsekakor zanimiva, kajti iz nje so lahko posneli to, kar jim mi pišemo in pripovedujemo že leta in leta. Dokler delavstvo ne bo imelo zastopstva, in sicer odločujočega zastopstva v zakonodajnih zastopih, toliko časa se bodo trebušasti parasi klerikalnega kakor liberalnega kalibra iz delavskih vprašanj in bede le norčevali.

Povsodi seveda razmere niso take. V deželah, kjer stoji ljudstvo na višji kulturni stopnji, se tudi zastopniki kapitalističnega razreda resno pečajo s socialnim vprašanjem, ker dobro vedo, da se zavednemu ljudstvu ne more natveziti takih budalosti, kakor si jih lahko dovoljuje slovenska frakarija napram kulturno zaostali masi. Tako je n. pr. sredi pretečenega meseca govoril v Londonu kancler državnega zaklada Lloyd George (čitaj: lojd džordž) na nekem shodu in se v svojem govoru pečal tudi z draginjo in socialnim vprašanjem. Njegov govor je bil v čast vsakemu socialnemu demokratu. (Take govore je spuščal že tudi Krek v avstrijski državni zbornici in če bi mero-dajni faktorji ne poznali Krekove druge duše, bi bil gotovo razvpit kot modernist in tudi že izbacjen iz edinozveličavne katoliške cerkve.) Povdarjal je napačno mnenje, ki prevladuje glede vzrokov draginje, ki ni omejena le na posamezna mesta ali države, temveč vznemirja ves kulturni svet. Ne prosta trgovina pa tudi visoke colnine niso vzrok naraščajoči draginji, temveč vzroki tiče veliko globlje v gospodarskem življenju, ter imajo splošnejši značaj.

Dejal je med drugim: »V svojem življenju sem videl že veliko bede in tudi čital sem dovolj o njej. Pripoznati pa moram, da vendar nisem imel pravih pojmov o njej, dokler nisem začel vršiti zakon o starostnih penzijah. Tedaj sem šele videl koliko grozne, poštene, neodvisne in ponosne revščine je med nami! Le nekaj korakov od te dvorane oddaljenih stoji več koč, v katerih so nastanjene stare in utrujene uboge žene, ki so garale petdeset in več let in ki so se danes od ranega jutra pa do pozne noči pri delu, da si zaslužijo sramotno miloščino, ki je za umreti previsoka, za živeti pa prenizka. Šest do sedem šilingov (kron) zaslužijo te žene s šivanjem oblek, katerih nositeljice včasih v eni uri lahkoživega življenja več potrošijo kakor one uboge delavke v treh letih zaslužijo«.

Navedel je še nekaj enako kričečih slučajev in potem nadaljeval: »Za enkrat naj zadosča, če konstatiramo, da tudi v naši, sicer bogati deželi, vlada beda in pomanjkanje. K temu je pa še pridejati dejstvo, na katero ne smemo pozabiti, da imamo pri nas trdo podnebje za uboštvo. Na gorkem in svetlem jugu ni potreba po hrani, obleki in stanovanju tako občutna kakor pri nas.

Solnce je tam razkošje za brezposelne, tu je pa megla in mraz največji sovražnik ljudi s strgano obleko. Naše podnebje spremeni bedo v muko.

Oglejmo si pa še drugo stran slike! Pred kratkim smo bili priče velike agitacije, ki je bila v zvezi z izpolnitvijo gotovih formularjev za zemljski davek, ki je predpisan v proračunu za leto 1909. Takrat so se razni veleposestniki britko pritoževali, da jim ni mogoče tekom dveh mesecev napraviti natančni seznam njihovega premoženja. Dejali so, da imajo tako obsežna posestva, da rabijo 60 dni, če hočejo podati natančnih podatkov! Predočite si to dejstvo s sliko bede, ki sem vam jo prej naslikal in v kateri so prizadeti ljudje, ki gotovo niso manj vredni od veleposestnikov in ki tako grozno trpe pod težkim jarmom bogastva in naši bodete vzroke, ki bodo prej ali slej

omajali temelj naše družbe. Toliko o zemljiškem imetju. Kako je pa z imetjem v obče, s premičnim in nepremičnim! Imel sem zadnji dve leti kot finančni minister priliko si nekoliko bližje ogledati razmere pri obdačevanju dedščin. Našel sem, da od 420.000 odraslih, ki vsako leto umro, pet šestin ničesar ne poseduje kar bi bilo vredno, da se vpoštevajo. Nekaj stare obleke, ali pa domače oprave, to je vse! Več kakor 300 mil. funtov (šest milijard kron) premeni vsako leto vsled smrti svoje gospodarje in polovica te svote pripada približno 2000 ljudem! Je-li 350.000 ljudi, ki so v revščini umrli, živelo od lenuštva, zapravljanja in razkošnosti? In je-li onih 2000, ki so posedovali tri milijarde kron, zapustilo življenje polno dela in štedljivosti? Vsakdo ve, da tega ni bilo! Iz takih dejstev izvira nezadovoljnost v srcu Angleške, (in pri nas v srcu Slovenije) ki je znamenje organske bolezni celotnega sistema.

Pokazal bi Vam samo na par slučajih, kako bi socialna reforma lahko onemogočila zapravljanje, ki otežkočuje življenske pogoje velikega dela prebivalstva. Vzemimo le denar, ki se po vseh državah izdaja za oboroževanje! Civilizirane države na svetu dajo na leto okroglih deset milijard za vojne potrebe.

Gotovo je, da moramo tudi mi, dokler druge države oborožujejo, čuvati naše svetovno stališče za vsako ceno. Še le omejitev oboroževanja, ki bi se dosegla potom mednarodnega sporazuma, bi nam dala zagotovilo varnosti, ker bi tako nam kakor tudi drugim državam odvzela moč delati krivico. Moj namen je samo pokazati pomen tega groznega zapravljanja, ki v bistvu ni drugega kakor pripravljanje na splošno klanje.

Drugi vir zapravljenosti ljudske moči je brezposelnost.

Premalo se zanimamo za brezposelnost v višjih krogih, ki ni nič manj resen problem, kakor brezposelnost med delavstvom. Možno je in žene, katerih vzgoja in izobrazba je stala ogromnih svot, žive lenuško. To je naravnost pregrešno in škodljivo zapravljanje dragocene delavne moči! In takih lenuhov je povsodi dovolj.

Da bratec! to kar nam je gosp. finančni minister Lloyd George povedal o vzrokih draginje se glasi nekoliko drugače kakor odmevi puble Hladnikove glave in vsakdo takoj spozna, da takih govorov ni slišati iz ust avstrijskih ministrov. Ne bi škodovalo če bi si slovenski železničarji, kakor slovensko delavstvo sploh, zapomnili stališče, ki ga zavzema S. L. S. napram draginji, in bi svoječasno z njo obračunali tako, da bi se zjasnilo tudi v glavah raznih Hladnikov.

Bosenski železničarji pred stavko.

Neskončno modra avstrijska vlada hoče na vsak način bosenskim železničarjem dokazati svojo posebno naklonjenost, ki jo ima zanje in jim je v to svrhu — kakor smo pred kratkim poročali — razpustila vse organizacije. Ker so pa tudi bosenski železničarji revolucionarni duhovi, ki nimajo smisla za očetovske namene, ki strašijo po Burianovi glavi, zato s tem ukrepom bosenske vlade niso kar nič zadovoljni in vložili so nova pravila za svojo stanovsko organizacijo, katerih jim pa vlada noče potrditi, ker je najbrže mnenja, da bo sama bolje skrbela za njih želodčno vprašanje kakor železničarji sami. To je seveda železničarje, ki so mnenja, da ne potrebujejo varuhov v tako visokih krogih, razburilo in prav resno se pečajo z mislijo, če bi ne kazalo vprizoriti splošno stavko v dosego svojih pravic, ki so jim zajamčene tudi v bosenski konstituciji.

Burianu in baronu Benkotu dela to preglavice, tembolj ker sta še v sedanjem zasedanju delegacije na vse pretege hvalila svoje vzorno gospodarstvo, ki pa menda nikakor ne zadovoljuje delavskih slojev, kakor dokazuje gibanje v tekočem letu. Železničarji imajo gotovo v Bosni še težje stališče kakor mi in precej glavnikov bodo še rabili, predno bodo tamošnje zaostale po-

licijote privadili na moderno frizuro. Naših simpatij in naše moralne podpore so lahko gotovi v vsakem slučaju, ker jih smatramo našim bratom, ki streme po tistih ciljih kakor mi in ki bijejo boj napram ravno tako reakcionarni svojati kakor je naša!

Neizprosen boj do zmage!

to bodi geslo bosenskih in vseh drugih železničarjev.

Državna konferenca

premikačev, nadpremikačev in mestnih mojstrov vseh avstrijskih železnic.

Dne 11. t. m. se je v „Delavskem Domu“ v X. okraju na Dunaju vršila državna konferenca goriomenjenega osebja vseh avstrijskih železnic. Centrala je bila zastopana po sodrugih Adolf Müller in Kravanya, kateri je bil poročevalec za „Eisenbahnerja“, tržaško tajništvo po sodrugu Kopaču, praško pa po sodrugu Brodeckyju. Za personalne komisije so bili navzoči: sodr. Pikaš, član centralne personalne komisije; Decker, član direkcijske personalne komisije na Dunaju in Batka (sev. žel.) Delegatov je bilo navzočih 114, ki so zastopali 103 krajevne skupine.

V predsedništvo so bili izvoljeni sodrugi: Konstantin Kneidinger, Adolf Müller in kot zapisnikar sodr. Kravanya.

Na dnevnem redu je bilo: 1. Zahteve premikačev, nadpremikačev in mestnih mojstrov: a) službeno doklado, b) opustitev c) poldrugokratno vračunanje službene dobe v provizijski sklad, d) izpitni red in e) ureditve glede službene obleke.

2. Zaupniški sistem;

3. Raznoterosti.

Sodrugi Kneidinger izraža svoje zaščene, da je konferenca tako dobro obiskana.

K dnevnemu redu povzame sodr. Brodecky besedo in želi, da se izvajanja poročevalcev prevedejo v češčino. Sodr. Kopač se zadovoljuje s tem, da govore Slovenci in Italijani v jeziku ki jim je znan in da se le to prevede.

Sodr. Decker poroča o vedno naraščajoči draginji, vsled katere trpijo železničarji vedno pomanjkanje najpotrebnejših življenskih sredstev. Agrarna politika nas je tako osiromašila, da nam ni več mogoče izhajati. Dobili smo sicer nočno doklado, kar znaša 10 K na mesec in kar že zdavnaj ne zadošča potrebam. Kaj nam pomaga, če si na eni strani pridobimo kako majhno zboljšanje, če nam pa na drugi strani kapitalisti in življenski oderuhi vzamejo podvojeno svoto potom podraženja živil, stanovanj itd. Temu pa je največ kriva vlada, ki ne prepreči politike, katera pospešuje izstradanje ljudstva.

Pri zadnjih pogajanjih z upravo bi bili morda še kaj dosegli, če bi ne bili uradniki pričeli s pasivnim odporom za hrbtno komisije, ki se je pogajala z ministerstvom.

Ministerstvo je tudi obljubilo, da je pripravljeno še kaj storiti v prilog uslužbenem, če poskočijo cene živil.

Pa tudi premikači sami so mnogo krivi, da se ni dalo več doseči, kar bi bilo nujno potrebno za to kategorijo, ker so obrnili hrbet organizaciji. Pa tudi v naši organizaciji sami, kjer velja načelo večine. bomo le tedaj priznani, ko bo število organiziranih tako, da bode imponiralo na vse strani.

Pri takem priganjstvu, ki se sedaj vrši na železnicah, ne moremo vsega pregledati, kar je potrebno za varnost prometa. Pri vsaki nezdigi je v prvi vrsti odgovorna naša kategorija. Vprašali smo se, zakaj smo tako zapostavljeni. Odgovor je bil lahek — manjkala nam je organizacija in zaupniški sistem.

Zahteva službene doklade, ki znaša mesečno 24 kron je že stara in jo lahko reklamiramo. Ministerstvo se izgovarja, da so pošle za zboljšanje plač določene svote in da novih ni mogoče dobiti od finančnega ministerstva. Med tem ko za železničarje vedno primanjkuje denarja, ima vlada milijone in milijone za neplodoviti, ljudstvo izmozgajoči militarizem. Pa še eno drugo za-

htevo smo upali doseči, in sicer zboljšanje normiranja. Ali ministerstvo nas je drugače poučilo. Ne le, da se ni zboljšalo normiranje, se je isto še mnogo poslabšalo. Ko se je nova postaja Strasshof na severni železnici izročila prometu, se je cela vrsta nadpremikačev javila za to postajo. Prošnje so bile odbite, v službo pa se je vzelo navadnega delavca, ki še nikdar ni bil pri železnici in ki je po trimesečnem službovanju postal nadpremikač. Mi izhajamo iz stališča, da se na podražljivih železnicah lahko vsak nslužbenec javi za premestitev na te železnice.

Pa tudi službena doba je predolga. Kako pa naj premikač 35 let opravlja to naporno službo, če je že v 35. letu starosti skozinsko poln revmatizma. Da bi se vsaj tuptam malce ubranil vremenskim nepriklam, o tem ni niti govora, ker ministerstvo ne da postaviti niti starih vóz, ki bi vsaj deloma nadomestili druge pripravnejše prostore (kasarne). Pod nikakimi pogoji pa ne moremo dopustiti, da se nas prikrajša pri normiranju. Vsak premikalni nadzornik, ki mora opravljati službo mestnega mojstra, naj bode tudi imenovan. Predlagamo odpravo mest premikalnih nadzornikov, dovoljenje izpitov nadpremikačem za mestne mojstre. Na Dunaju je to že veljavno in če je to tam mogoče, zakaj bi ne bilo drugod.

Potrebno je, da se vsi predlogi oddajo zaupniku, ki jih ima potem priporočene ali pa nepriporočene dalje izročiti. Lepo vrsto premikačev imamo, ki imajo še danes 1100 K plače, mnogo pa je doseženo s tem, da odstranimo pokveko premikalnih nadzornikov. Upali smo, da bode ministerstvo v mirnem času kaj dovolilo, a varali smo se.

Sodrugi! Vsak med nami mora biti agitator, da spravimo v organizacijo zadnjega moža.

(Konec prihodnjič.)

Internacionala dr. Rybařa in jugoslovanski železničarji.

Tržaška klepetulja, ki sliši na ime »Edinost«, je res izvrina v zavijanju resnice, in prilastovanju tujih zaslug. Sicer že davno vemo, da hoče »Edinost« postati prijateljica železničarjev, vemo pa tudi zakaj!

Pisala je tudi opazke pod naslovom: »Kongres slovenskih železničarjev v Pragi«. Da so vsa njena izvajanja brez smisla, po vrh pa še hudobna, se samo ob sebi razume. Drugega itak ne ve, in od novopečenih železničarjev, ki so predstavljali v Pragi trpina jugoslovana železničarja, se kaj družega tudi ne more zahtevati.

Prvi je seveda bil Ivan Hribar ex-župan ljubljanski, ravnatelj itd. Brez istega itak nobena slovanska parada nima veljave, torej je tudi tukaj moral reprezentirati železničarja; ali katero kategorijo je zastopal, vam žal ne moremo povedati, ker celo Pražani ne vedo, kam bi ga vtaknili. Morebiti jim pa bode pomagala tetka »Edinost« in ga proglasila za častnega železničarja. Mi mu pa svetujemo, da ostane pri svojem kopitu in koritih, prvič ker smo železničarji sami reveži, drugič pa o našem razrednem boju razume toliko kakor zajec na boben. Mi se bojujemo in smo že precej naših pravic izvojevali sami brez njega in vkljub njemu.

Druga kapaciteta na tem »kongresu« pa je bil dr. Rybař.

Železnica je internacionalna in ne nemška, pa tudi ne slovenska, še manj pa italijanska; ona je mednarodna, mora prevažati žida, turka in kristjana torej morajo tudi železničarji vseh narodov imeti jednake pravice, je modroval velemodri »železničar«. Čez noč je postal iz zagriženega nacionalista — internacionalist, kar se mu pa ne bo obneslo, ker ga že predobro poznamo. Tega se zavedajo tisoči in tisoči železničarjev, izvzeto seveda par ubogih na duhu, kateri so se s svojo pametjo skregali, in še nadalje pljujejo v lastno skledo.

Mi jih ne zaničujemo, obžalujemo pa, ker se jim oči ne odpro, da bi sprevideli svoje pogubonosno delo in se prepričali, da so le za štafazo frakarjem.

Prava organizacija uči ljubiti in spoštovati svoj materni jezik, ljubiti svojega stanovskega tovariša bodisi te ali one narodnosti. In vi! ščuvate svoje pomilovanje vredne pristase proti lastnemu tovarišu trpinu. Družite jih v tolpo razgrajacev in izzivacev. Vaš moto, ki si ga

sedaj tudi na vaš »internationalni« prapor lahko napišete, je popolnoma prikladen vaši teoriji in se glasi: »Izzivaj! Razgrajaj! sovražij in popivaj!

Pa še nekaj je vam ušlo »tovariš« Rybař, kar se pa še manj vjema z vašo teorijo in prakso, kakor internacionala, kjer za narod vam tako veliko ni, to se že vidi.

Izrazili ste se: »Mi pa ne bomo razdvajali, da bi se potem vladalo po znanem izreku: »Divide et impera!«

Kedor delavcev ni spal, bil gluh in slep za vse kar se godi okoli njega, se je moral prepričati, da ravno N. D. O. je oni podli element, kateri hoče s svojim narodnim slepenjem razdeliti skupno bojujoči se proletarijat vseh dežel proti skupnemu breznarodnemu izkoriščevalcu — kapitalizmu.

Spominjati se še morete, da ste ravno vi z vašimi adlatuzi na shodih brez sramu utemeljevali N. D. O. kot sredstvo za razdvajitev in razdelitev socijalne demokracije, kot zastopnice delavstva vseh narodnosti.

Tretja blesteča jugoslovanska zvezda na tem kongresu pa je bil dobro znani mojster skrjanec. Kaj je prav za prav delal ta čudak v Pragi, o tem kronika molči, — gotovo pa je, da si je enkrat za žulje drugih ogledal Prago. Mnenja smo tudi, da kot železničar gotovo ni dobil dovoljenja, katere blekniti. Kaj pametnega revež itak ne bi vedel povedati. Opozoriti bi jih pa bil le moral, da je on po zaslugi socijalnih demokratov postal član personalne komisije, da zbrani niso niti kompetentni enake predloge staviti, da isto spada v delokrog, ter skrb in dolžnost voljenih in imenovanih članov personalne komisije. Povedati bi jim moral, da zahteve, katere stavijo oni neželezničarji, je stavila že koalirana internacionala na zasedanju osrednjega odbora za personalne zadeve pri železniškem ministerstvu na Dunaju, katero je vršilo od 10.—13. maja t. l. za sekcijo poduradnikov, za sekcijo slug pa od 23.—25. junija.

Ako ne bi bil tak puhloglavež, in bi stal na mestu kakor mož, zavedajoč se svojega stanu in funkcije, katero je njemu izročilo koalirano železničarstvo, bi moral opozoriti svoje za 20 let zaostale narodne tovariše, da je bilo vseh 7 od njih stavljenih predlogov že predlaganih in odobrenih, in da istih ministerstvo ni odklonilo.

Naše mnenje pa je, da mojster skrjanec, akoravno je član personalne komisije, o celi zadevi niti pojma nima. Pa saj čudo tudi ni, o tej zadevi v čredi med katero je zašel nimajo časa sklepati.

Da nekoliko pomagamo njegovemu spominu, navedemo sledeče:

V odstavku IV. zapisnika, točke 36, 42 in 43 popolnoma jasno, samo bolj natančno, so izražene vse vaše zahteve 1. 2. in 3. točka. Bile so odobrene in brez ugovora sprejete. Jasno je toraj, da ga z vašimi prismojenimi oevirki ni treba zabeljevati, ker bi lahko postal neporabljen.

Zahtevo pod točko 4. pa razpravlja popolnoma natančno odstavek IV. in sicer v točkah 19., 20., 44. (2). Povedano je tako jasno, da jih mora razumeti vsak še tako zarukan laik.

Radovedni smo pa vsejedno kje je vaš tovariš Vojna referiral o tem znamenitem načinu prekrščenja poduradnika za uradnika! — Pa ni morebiti pridigal ribicam, kakor sv. Frančišek — češ, da ljudje so prehudobni, železničarji pa niso vredni kaj takega imenitnega slišati.

Točki sami pa, britke sablji in zlatim zvezdicam, ne damo sicer veliko pomena, ker ne verjamemo, da bi bilo s tem železniškim poduradnikom gmotno pomagano.

Točko 5. ki se tiče strojnega osebja, pa itak niste resno vzeli. V celej vašej zizibamboladi imate tri pol kurjače, ki so nam predobro znani. Za te, tudi ni prostora v naših vrstah. In ako bi še kaj takšnih imeli bi vam jih per »ekspres« doposlali. Da nam po njih ni žal, se samo ob sebi razume. Radovedni bi pa bili, ako ta točka ne bi bila samo za pesek v oči, kdo bi jo utemeljeval.

Pa ne morebiti Hribar in Rybař: ali ste se pa zanesli celo na skrjanca? Ker ste pa tudi tukaj že prepozno prišli, vam svetujemo, da prečitaste odstavke X., XII., XIII., in XVIII. zapisnika zasedanja centralnega odbora. Tam boste našli vaše sanje črno na belo pisane, in še kaj več, kar se vam niti sanjalo ni!

Doznati moramo, da smo doživeli že marsikatero presenečenje. Ko smo pa čitali točko 6. smo pa ospnili. Toraj niti v Trstu ne znajo kaj se pribori in katere zahteve se izvojujejo za železničarje. Posebno pa še med delavstvom s katerim se bahajo da je njihovo. Imajo res par priganjačev v skladiščih državnega kolodvora, s katerimi se bomo v kratkem morali baviti da jih naučimo reda. Vsaj isti bi jih morali po-

učiti, da nima delavec na drž. kolodvoru v Trstu 2 krone 20 temveč 3 krone 20 vin. Toraj tudi tega ne vedo. Plača je urejena, seveda ne po zaslugi narodnjakov temveč po zastopnici železničarjev, mednarodni strokovni organizaciji.

Oni nesrečni železničarji, ki brez premisleka tavajo v temi izven prave organizacije, naj sami sodijo v kakšne roke so izročili svojo usodo, svoje družine in svojih otrok, kam bi jih privedel njihov šovinizem in da bi se dandanes robotali za 2 K 20 vin. plače, ako ne bi bilo prave organizacije.

Da pa o železniški službi in organizaciji niti pojma nimate, vam daje točka 7 popolno ubožno spravevalo. Tvarina je namreč v § 59. 2 odlomek, in z odlokom z meseca novembra 1908 popolnoma urejena. Znano bi vam pa moralo tudi biti, da bi vse druge spremembe v tem oziru morale pomeniti spremembo komaj pred kratkim urejenega obratnega reda.

Potrudili smo se objektivno pojasniti teorijo narodnjakarjev, ako se sme o njej govoriti. In s tem pridemo k sklepu, da žolte organizacije niso nič drugega kakor opora in telesna straža podjetnika kapitalista. Toraj proč od njih!

Razne stvari.

Čudeži zopet na dnevnem redu. — Ko se je pred kratkim portugalski narod probudil iz stoletnega spanja in zapodil za »svojim od boga poslanim« kraljem *Manuelom* tudi vse nepotrebne parasite v mniških kutah iz njih podzemskih rovov, je zatulil slovenski poštenjakovič »Slovenec« po komandi Pijeve družbe, kakor bi ga živega na ražnju pekli. Človek, ki je čital grozna poročila v »krvavi sekiri« »Slovenčevih« predalov je, čutil kurjo polt po vsem telesu in v srce so se mu morali smiliti vsi oni menihi in »nedolžnočiste« nune, katere so puntarji baje kar žive drli. Ni eno teh prepotrebnihi (?) bitij ni ostalo živo in glejte, čudo se je zgodilo. Danes prinašajo listi iz celega sveta poročila, da so se tu ali tam naselili izgnani portugalski farji. Odšli so deloma v Ameriko, pa tudi Evropo bo preplavila ta golazen, kjer ne stoji na čelu držav odločni mozej, ki bi jim zabranili vstop v dotične države. Avstrija seveda ni med slednjimi in prav smelo se nadejamo, da bodo naši ljubeznivi rimski podrepani kaj kmalu iznenadili po-božni svet s senzacionalno novico, da se je kje na dolenskem otvorila nova božja pot, kjer se bo lahko iz obličja v obličje občudovali nesrečne žrtve portugalske nasilnosti, vzlic temu, da so bile pred 14. dnevi vse poklane in podavljene. Oh, slovenski narod, kdaj te bo srečala pamet?

Mi nočemo imeti glavobola, zobobola, trganja, bodlajev, revmatične bolezni v hrbtu in mišicah. Mi uporabljamo Feller-jev fluid s znamko „Elsa-fluid“. Dvanajstotica za poskušnjo stane samo 5 kron franko. Želodec utrdijo, pospešijo prebavo in izbornu učinkujejo Feller-jeve odvajalne Rhabarbera-kroglice s znamko „Elsa-kroglice“, šest škatlic franko 4 krone. — Dobe se od E. V. Feller-ja v Stubici, Elsa trg št. 275 (Hrvatsko).

Vršili so se sledeči shodi in zborovanja.

Dne 3. t. m. se je vršil v Trstu ul. Boccaccio 23 javen železničarski shod krajevne skupine Trst III. z dnevnim redom: »Protest proti surovemu postopanju predpostavljene tržaške kurilnice južne železnice«. Shodu je predsedoval sodrug Linhard, poročevalca sta bila sodr. Falk v nemškem in sodr. Kopač v slovenskem jeziku. Oba govornika sta ostro kritizirala obstoječe službene razmere in nečloveško ravnanje gospodov Dolinška in nadzornika Grundnerja. Razburjenost kurilniškega oboja, ki se je tega shoda v polnem številu vdeležilo, je bila tako velika, da se jo je komaj brzdalo, da se ni takoj sklenil pasivni odbor. Šele ko je sodr. Kopač prečital pismo centralnega vodstva, ki je pri ravnanju posredovalo v njih zadevi, se je poslušalstvo deloma umirilo. Ravatelj strojnega oddelka je obljubil, da bo pošlal v Trst komisijo, ki bo preiskala pritožbe in vodstvo jih bo odstranilo če so upravičene. Ko je nekdo naznanil, da vodstvo namerava premestiti sodr. Falka, se je slišalo pač dosti bridkega

ogorčenja napram upravi in delavstvo si je obljubilo, da ne bo de pod nobenimi pogoji privolilo v premestitev.

Debate se je vdeležilo mnogo navzočih.

Dne 5. t. m. se je vršil v Gorici v gostilni Makarovič občni zbor krajevne skupine Gorica II., ki je bil za ondote razmere še precej dobro obiskan. Iz predsednikovega poročila posnemamo, da je bilo v poročilnem letu 12 društvenih shodov, sedem javnih, trije po § 2, 12 rednih in ena izredna seja. Pisem se je odpravilo 491. Dohodkov je bilo v celem letu 2504.40 K izdatkov 2341.03 K prebitka v blagajni pa 143 61 K. Podpor se izplačalo 212 kron. Pri volitvi novega odbora sta bila predsednikom izvoljena sodr. Seiser Karol in Pretner Fran. Predsednika kakor tudi odbor je bil enoglasno izvoljen.

Po običajnem pozdravu novega predsednika povzame sodrug Kopač iz Trsta besedo o točki dnevnega reda: »Korist in pomen železničarske organizacije«. V poldrugournem govoru je razlagal razvoj železničarske organizacije, narisal cel križev pot boja in uspehe solidarne železničarske organizacije. Pozivljajo je navzoče k vstrajnosti v organizaciji, ako hočejo obdržati svoje pridobitve in jih z novimi pomnožiti. Na podlagi stavljenih primerov je govornik dokazal, da so z naraščajočo organizacijo naraščali tudi uspehi.

Ko se je še nekaj notranjih organizacijskih zadev rešilo, je predsednik zaključil občni zbor.

Ljubljana, drž. žel. V soboto, dne 5. t. m. so se zbrali ljubljanski državni železničarji v salonu gostilne Reininghaus v Spodnji Šiški, da se pogovore o korakih, ki bi bili umestni napram današnji draginji. Shod ni bil tako dobro obiskan kakor bi bilo pričakovati z ozirom na važen dnevni red. Res je sicer, da je lilo z neba kakor bi iz škafe vlival, toda to ne bi smelo dati povod za izostanek tistim, ki so shod zahtevali in se ga potem niso vdeležili. Sodrugi Petrič je ob pol 9. uri otvoril shod in naznanil sledeči dnevni red: Današnja draginja in naše zahteve. Nato se je volilo predsedstvo shoda in sta bila voljena sodruga Petrič in Klemenčič.

Kot prvi je povzel besedo sodr. Petrič, ki je izvajal približno sledeče:

Zbrali smo se danes, da se pogovorimo o draginji in njenih posledicah, ki nas vse tarejo in da ob enem poiščemo potov potom katerih bi se dalo ublažiti obetne posledice draginje. V naše vrste se je zanesla agitacija, da bi bil sedaj najugodnejši trenutek, da zahtevamo od uprave draginjsko doklado, ki bi baje odpravila vse posledice draginje. Mi smo že leta 1907 zahtevali, na znanem shodu v »Narodnem Domu« doklado za kras, ki bi imela v bistvu ravno isti efekt, kakor sedaj zahtevana draginjska doklada. Uprava nam je takrat odgovorila, da o tej zahtevi ne more biti govora, ker ne vozimo po krasu in ker v Ljubljani ni draginje. Razmere so se razvijale in Ljubljana je postala v teku zadnjih treh let eno najdražjih avstrijskih mest. Obljubil se nam je, da se nam zgradi personalne hiše. Do danes pa menda študije še niso končane in če nas vse ne vara, potem se smemo nadejati, da bodo vsaj naših otrok otroci stanovali v tistih personalnih hišah, katere smo mi kot nujno potrebne že pred tremi leti zahtevali. Da se je pojavila med železničarji želja po draginjski dokladi je pač umevno, vendar sem mnenja, da je dal temu prvi povod znani shod »zdrženih uradniških organizacij« v Mestnem domu in to je, kar moramo obsojati. Tam je bilo zbranih par dvornih, cesarskih in ne vem še kakšnih svetnikov, in da ti ljudje ne vedo napram draginji družega, kakor klečeplaziti okrog vlade, je pač naravno. Za nas pa, ki že imamo nekaj rutine in ki iz lastnihkušenj vemo, kaj se dobi s prošnjami, je tako mledovanje nesmiselno, tembolj ker vemo, da draginjska doklada ni ono zdravilo, ki bi odpravilo draginjo. Mi smo sicer zato, da se nam v trenutku pomaga in čeprav potom draginjske doklade, ob enem smo pa tudi zato, da je treba odpraviti vzroke draginje, ki tice seveda nekoliko globlje kakor si to predstavlja naša inteligenca, cvet našega naroda. Mi ne soglašamo z našimi uradniki, ki so zadnjič dejali v »Narodnem Domu«, da jih politika ne briga. Nas pač politika briga ker vemo, da je ona vzrok žalostnim razmeram, ki nas vse tlačijo. Je bi imeli mi v Avstriji vsaj deloma pametno zunanjo politiko, če bi imeli zdrave trgovinske pogodbe in če bi imeli v državnem zboru nekaj manj zastopnikov meščanskih strank, potem bi gotovo draginja ne dosegla take višine kakor jo je.

Pa ne samo državni zbor, tudi deželni zbor in občina sta, ki imata velik del krivde na svojih ramenih. Če bi bili naši inteligenti malo manj kadili svojemu bogu in velikemu Slovemu Hribarju, ter bi se nekoliko več zanimali za komunalno politiko, potem bi bila njih dolžnost zahtevati od svojih izvoljencev v občinskem zastopu, da bi slednji res kaj delali v prid občanov in se tudi nekoliko zanimali za aprovizacijo mesta, ki je danes naravnost sramotna. To se ni zgodilo in nas se je zasmehovalo, če smo kritikovali nezdružene razmere, češ, da nimamo smisla za narod. Danes pa menda že tudi tiste kričave narodna smisel zapuša, ker so že tudi njim želodec glasneji. Draginja je dosegla tako višino, da nam mora biti vsako sredstvo dobrodošlo v katerem se nadejamo da jo bo ublažila, zato tudi nimam nič proti temu, če zahtevamo za enkrat draginjsko doklado ob enem pa prisezamo, da ne bomo odnehali prej, dokler se ne odpravi nenaravno podraževanje vseh življenjskih potrebščin. Da izrazimo svoje

mnenje in ga predložimo na merodajnem mestu, vam predlagam sledečo

RESOLUCIJO.

Dne 5. novembra v gostilni Reininghaus v Spodnji Šiški na javnem železničarskem shodu zbrani državni železničarji izjavljajo, da brezpogojno vstrajajo pri svoji zahtevi glede doklada za Kras, katero so zahtevali že leta 1907. in katera se je tudi dovolila njih tovarišem nove proge. Ker je pa takrat uprava utemeljevala svoje zavračilo s tem, da gorenjske in dolenske proge ne tečejo po Krasu in ker so zbrani mnenja, da tudi doklade za kras nima drugega pomena, kakor prilagoditi dohodke draginjskim razmeram, zato izjavljajo, da prepuščajo ime doklade upravi sami.

Mnenje zbranih, da je zahteva po dohodniški dokladi opravičena, je utemeljeno s tem, da tudi službena pragmatika govori o draginjski dokladi, kar dokazuje, da se je pragmatika svoječasno postavljala na podlagi povprečnih razmer in so že takrat nje redaktorji računali s tem, da ne bo odgovarjala vsem krajevnim razmeram.

Ker je pa danes Ljubljana eno najdražjih avstrijskih mest, kar statistika cen jasno dokazuje, zato se zbrani nadejajo, da bo državnoželezniška uprava vpoštevala to dejstvo in uveljavila določbe, ki so glede draginjske doklade označene v smislu službene pragmatike.

Zbrani pa tudi izjavljajo, da so prepričani, da doklada sama ne bo omilila neznosne draginje, katere vzrok vidijo v ljudstvu škodljivi politiki, ki jo vodijo meščanske stranke in izrekajo svoje popolno zaupanje edinim praviim ljudskim zastopnikom, združenim v »zvezi socialno demokratičnih poslancev v avstrijski zbornici«, ter jih pozivljajo, da tudi v naprej nastopajo z vso odločnostjo in z vsemi razpolagajočimi sredstvi proti brezobzirnim agrarnim zahtevam in za zdravo gospodarsko politiko, ki bo koristila vsem produktivnim slojem naše države.

V doseg, v tej resoluciji izraženih želj, pooblašujejo zbrani državni železničarji v Ljubljani predsedstvo današnjega shoda, da prvi del te resolucije takoj predloži personalni komisiji tržaškega ravnateljstva, ki se snide dne 24. in 25. t. m., s prošnjo, da jo odpošlje železniškemu ministerstvu v rešitev, celotno resolucijo pa osrednjemu vodstvu splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo, potom tržaškega tajništva in zvezi socialno-demokratičnih poslancev avstrijskega državnega zbora s prošnjo, da jo na merodajnem mestu primerno podpirajo.

Govorila sta še sodruga Tokan in Kočmur, ki sta dokazovala v daljših izjavanjih kako napačno je, če delavni sloji dopuščajo, da zanje meščanstvo dela politiko. Pozivljala sta tudi na skupno delo, ker je ravno francoska železničarska stavka jasno pokazala škodljivost razdruženih moči.

Resolucija je bila na to enoglasno sprejeta in predsednik je zaključil poučni shod ob 3/4 11. uri.

Dne 6. t. m. se je vršil v Trstu izvanredni občni zbor tukajšnje krajevne skupine II. z običajnim dnevnim redom:

Iz poročil je posneti, kam je dovedlo skupino gospodarstvo prejšnjega odbora pod Zupančičevim vodstvom. Da skupina popolnoma ne propade, je junija meseca po nalogu centrale prevzelo tržaško tajništvo njeno začasno vodstvo, pod katerim se je zopet napravil red, tako, da je bilo sedaj mogoče sklicati občni zbor. A temu občenemu zboru imamo poročati, da prejšnji odbor ni popolnoma izvršil svoje dolžnosti, ko je demisijsiral. Oddal namreč ni vsega društvenega imetja, med drugim tudi ne blagajniškega prebitka in več knjig iz knjižnice. Mi smo to skušali mirnim potom doseči, ker pa je to bilo brezuspešno, smo storili potrebne korake, da se to v najkrajšem času doseže. Razventega se je izključilo iz društva petero glavnih razgrajev.

V odbor so izvoljeni sledeči sodrugi:

Fran Pernek, predsednik; Andrej Tschonenig, podpredsednik; Karol Gril, blagajnik; Jurij Pernul, podblagajnik; Ivan Zink, Josip Harmel, zapisnikarja; Emil Wegscheider, Josip Zink, knjižničarja; Ljudevit Vencajz, Josip Bahč, nadzornika; Ilnicki Hermann, Kandolf, Fran Kerschitz, Fran Padar, odborniki.

Dne 8. t. m. se je vršil v Trstu redni občni zbor tukajšnje krajevne skupine I. z običajnim dnevnim redom:

Iz poročil je posneti, da je skupina v pretečenem poslovnem letu imela 22 odborovih in zapuiski sej. Uspeh se je dosegel glede letnega akordnega zneska, katerega železniška uprava prvotno ni hotela izplačati in je to storila šele, ko je bila po organizaciji v to prisiljena. Od izvršenih štirih posredovanj na predstojnih mestih so se tri ugodno rešila.

Delegate je poslala skupina na razne važne konference. Blagajniški promet je bil: K 3879.24 dohodkov, K 3668.01 pa stroškov, tako da ostane v blagajni še K 211.23. Podpor se je izplačalo v skupnem znesku K 127.—

Nato je nadzorstvo predlagalo absolutorij odstopivšemu odboru, ki je bil soglasno podeljen.

V novi odbor so izvoljeni sledeči sodrugi: Fran Skobl, predsednik; Andrej Bahun, podpredsednik; Ivan Plečko, Vid Čepin, zapisnikarja; Friderik Žnidaršič, Ivan Fatur, blagajnika; Ivan Ruzzier, Andrej Ferri, Fran Makuc, Anton Pirjevec, Anton Šuligoj, Fran Mraz, Alojzij Kocijančič, odborniki; Ivan Pikuš, Anton Depaulis pa kontrola.

Imate li bolečine?

Revmatiške, trganje, glavobol, zobobol? Ali ste si jih nakopali na prepihu vsled prehlajenja? Poizkusite vendar bol lajšajoči, zdravilni, krepilni Feller-jev fluid s z. „Elsafluid“. Ta je res dober! To ni samo reklama. Dvanajst let za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje lekarnar Feller v Stubici Elsatrg št. 275 (Hrvatsko).

K tretji točki je poročal sodr. Kopač o nalogah organizacije. Izvajal med drugim sledeče: »Nastala je nekaka mlačnost med železničarji in vse kaže, da so železničarji zaspali in da se brigajo za organizacijo le takrat, kadar se gre za »fiko«. Ali železničarji ne čutijo vedno naraščajoče draginje? Kaj nam pa pomagajo najlepší uspehi, če ni nikogar, ki bi jih tudi branil, da se jih zopet ne odvzame. Kapitalisti delajo sicer agitacijo za svoje žepce, ker so pa preveč grabežljivi, delajo ob enem agitacijo za nas. Vendar pa se ni samo na to zanašati; treba je močne vojske in vojske ni brez vojakov. Nekdaj so od drugih gledali na Trst, sedaj se pa moramo mi na druge ozirati, ker nas je premajhno število. Brez zadostnega števila bojnikov pa ne moremo ničesar doseči. Pred nekaj leti bi ne bilo kaj takega mogoče, kakor se je dogodilo sedaj. Če bi bila organizacija dovolj močna, bi si gospoda dvakrat premislila, predno bi nam poslala takšno človeče v Trst, kakor je n. pr. Taškar. Ali pa, če bi že prišel, bi moral takoj s prvim vlakom zopet oditi. Gospoda se jako veseli, ko vidi, da ste slabi. Uvažujte torej, kar sem Vam povedal in se ravnajte po tem! Burno odobravanje je sledilo govornikovim besedam.

Oglasilo se je še več sodrugov k besedi, med njimi tudi sodr. Kline, ki je pozival navzoče k vztrajnemu delovanju v korist splošnosti in s tem tudi v lastno korist.

Ker je bil dnevni red izčrpan je predsednik v pozni uri zaključil občni zbor.

Strankin kolek, vžigalice in razglednice je založila goriška deželna organizacija. Koleki se prodajajo, kakor po navadi, komad po 2 vinarja, razglednice po 10 vin. Naročila je nasloviti na sodr. Josip Petejan v Gorici, ulica Tre Re št. 16.

Obračamo se na železničarje, da delajo nato, da se prodajajo strankine vžigalice v vseh tobakarnah in trgovinah, kamor oni zahajajo.

Lahko si jih pa naročijo tudi strokovne organizacije. Zavoj vžigalic (10.000 škatljic) stane franko na dotično postajo 115 kron 64 vin., plačljivo v 30. dneh.

Razume se, da se daje popust, ako se vzame večje število kolekov in vžigalic.

Kakor smo že objavili v eni prejšnjih števil našega lista, je deželna organizacija na Goriškem ustanovila Delavsko hranilnico in posojilnico, registrirano zadrugo z omejenim jamstvom, ki sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ % od dne do dne, sprejema in izplačuje brez vsake odpovedi.

Ker so ta podjetja v korist delavstvu in stranki, opozarjamo železničarje, da se jih marljivo poslužujejo.

Izjava.

Ker se je nesoglasje med menoj in nekaterimi sodrugi, vsled katerega sem v »Železničarju« št. 22 z dne 15. novembra 1909 odložil mandat v delavskem odboru, poravnalo na seji zaupnikov krajevnne skupine Trst z dne 27. oktobra t. l. obdržim zopet mandat v delavskem odboru za tržaško obratno ravnateljstvo.

V Trstu, dne 28. oktobra 1910.

Fran Jernejšič.

Zahvala.

Povodom smrti, kakor tudi že med boleznijo našega ljubljenelega soproga, odnosno očeta, brata in sina, gospoda

Franca Ahčana,

sprevednika južne železnice v p.

izkazalo se nam je od vseh strani toliko sočutja in sožalja, da se ne moremo vsakemu posebej zahvaliti.

Zahvaljujemo se posebno gospodom tovarišem umrlega, južnim železničarjem, ki so ga v tako lepem številu spremili k zadnjemu počitku.

Ljubljana, dne 2. novembra 1910.

Žaljujoči ostali.

Zahvala.

Iskreno se zahvaljujem za izkazano prijaznost vsem sodrugom in sodruginjam iz Zidanega mosta in Celja, ki so bili dne 14. oktobra t. l. pri sprevedu moje ranjke soproge

NEŽE ZDOVC

na Laškem.

Mihael Zdove
in cela rodbina.

PAUL VRTAČNIK

krojaški mojster

Kolodvorske ulice 26

Dunajska cesta 47

Ljubljana

Priporoča se posebno gospodom
železničarjem v napravo uniform
po nizkih cenah.

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena.

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij
in časnikov v vseh jezikih.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah strankine liste kakor: **Železničar** in **Rdeči Prapor**.

V založbi »Rdečega Praporja« je izšel

Žepni koledar

za delavce sploh in prometne uslužbence
za leto 1911

Ta koledar izhaja že enajsto leto. Vsebinsko mu je med drugimi naslednja:

Resnica (pesem); koledar; Centralni sedeži avstrijskih organizacij; Kolkovne lestvice; posnetek poštnega in brzojavnega cenovnika; Inozemske denarne vrednosti v kronski veljavi; Stare in nove mere; Koliko plačam osobne dohodnine; Koliko plačam vojne takse; Izvleček iz pravil provizijskega sklada c. kr. državnih železnice (ki je enaka onim južne železnice); Hrana in hranitev; Kdo je sodrug; Kako se varujemo kolere; Delovanje soc. dem. poslancev v parlamentu v zadnjem letu (predlogi našeti); Dve resoluciji s kodanjskega mednarod. kongresa; Dohodki in stroški; Beležnica za vse dni v tednu.

Koledar obseza nad 13 pol in bo pridejan tudi svinčnik. — Cena v platno vezanemu izvodu je 1 K, po pošti 10 h več. — Pri naročilih nad 20 izvodov in če se pošlje denar naprej ali vsaj v teku 30. dni, se daje 20% popusta, ako pa se plača pozneje samo 10%. Pri naročilih do 20 izvodov se priporoča, da se pošlje denar naprej.

Narčja se pri upravi »Rdečega Praporja« v Ljubljani.

Pozor sodrugim!

Slovenski železničar, ki se zanima za socialno vprašanje sploh, za delavsko gibanje za politične in gospodarske boje našega časa, za mišljenje in stremljenje delavskega ljudstva, naj naroči

„Rdeči Prapor“

ki izhaja

v Ljubljani trikrat na teden

in velja za:

Celo leto 10 K 40 —
Pol leta 5 K 20 —
Četrto leta 2 K 60 vin.

Vsak zaveden železničar bi moral biti naročen na »Rdeči Prapor«.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač.
Tiška Dragotin Priora v Kopru.

Kdor ve razločiti dober
likér od slabega,
hoče imeti

želodčni likér

Po slabem pitju
Si bolan,
Od tega boš
Veseli, močan!

„FLORIAN“ ne slabi in ne omami, ampak
daje moč in veselje do dela.

Postavno varovano.